

הלכה למעשה

עם רבני רשת בתי ההוראה הארצית 'המאורות'

האם חליפות צריכות בדיקת שעטנז או לא?

הגאון רבי רון אל אהרן שליט"א // אב"ד לממונות בנתיבות, ומרביני בית ההוראה

שאלה: א. האם חליפות צריכות בדיקת שעטנז או שזו חומרא גדולה?

ב. והאם יש חילוק בין חליפות צמר ללא צמר (כי שמעתי שאומרים שגם בחליפות ללא צמר יש מעט צמר רק שלא כותבים בתווית)?

תשובה: א. חליפות מצמר צריכות לכתחילה בדיקת שעטנז, משום שיש חשש שמעמידים את הבד מבפנים עם חתיכות פשתן. ובדיעבד אין מוגדר בגדר ספק דאורייתא, אפשר ללבוש אף בלי בדיקה.

ב. אם החליפה לא מצמר ולא כתוב ברכיבים שיש בה צמר, לא חוששים ואין צריך בדיקה.

האם מותר לקחת בשבת תוספי תזונה – וכן "קלי צום" להקלה על הצום?

שאלה: רצינו לדעת מספר נקודות. א. האם מותר לקחת בשבת "ברזל", ויטמינים לחיזוק הגוף, בפרט לאשה בהריון או מניקה הנוקת לזה יותר?

ב. האם מותר לקחת "קלי צום" בשבת, לקראת תשעה באב שחל במוצ"ש. והאם יש חילוקים בזה? תודה רבה.

תשובה: א. ברזל – מי שלוקח כל יום נחשב מאכל בריאים ומותר.

ב. קלי צום – שנוי במחלוקת אחרונים והמיקל לא הפסיד.

הודעה חשובה

לבקשת רבים, ניתן לקבל גישה לצפייה או להאזנה בשידור חוזר לכל מהלך הועידה השנתית להלכה ולרפואה, שנערכה אמש בהשתתפות כמאה רבנים ומורי הוראה מכל רחבי הארץ.

לקבלת גישה – שלחו בקשה ל:
sm08830222@gmail.com

עיון הפרשה

מעלת ימי בין הזמנים

וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּה' אֱלֹהֵיכֶם (ד', ד').

אנו עומדים בפתחם של ימי בין הזמנים הבעלי"ט, וראינו לנכון לעלות מדברות קדשו ומכבשונו של מרן הגאון רבי יוסף צובירי זצ"ל, כפי שנדפסו בקובץ 'אמת ליוסף'. וכה הם דבריו:

כשאני רואה בחורי חמד ונערי בני ישראל צעירים עוסקים בתורה ובמצוות, זהו תפקידנו לעודד אותם ולחזק אותם. והחוזק צריך להיות כך, כי הם משתדלים ללמוד וללמד לפלפל ולחדד, וזה עמלה של התורה, וכפי שאמר ידידי הרב שלמה קורח כי אין התורה נקנית אלא אם כן עמלים בה, שעל ידי כך אדם יודע לנהוג ולהנהיג כל סדרי חייו.

לכן רבותי, בראש ובראשונה כל אדם שבא ללמוד תורה, צריך להיות אזור חיל כדי ללמוד רק לשמה, כמו שאנו מבטאים בשחרית יום יום, ונהיה אנחנו וצאצאינו לומדי תורתך לשמה. מה זה ללמוד תורה לשמה, יש תלמוד שאומר "לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה". יש פעמים שמתחילים ללמוד ואומרים בשביל שאני יהיה רב, אבל בסוף הוא ילמד לשמה. כשיש לימוד לשמה אז הוא יוותר על מה שהוא אמר, שזה בשביל שהוא יהיה רב.

אבל יש דבר אחר, כל הלומד תורה שלא לשמה, תורתו נעשית לו סם המוות. התוסי' אומרים, באיזה צורה היא נעשית לו סם המוות, כשהוא לומד על מנת לקנטר חבריו. להראות גדלות, להראות ידע יותר מכולם, זה כבר לא טוב, ולכן צריך ללמוד תורה לשמה.

הקב"ה בחר שהתורה תינתן על הר סיני, כלומר, כאשר אדם לומד תורה ויש לו שפלות הרוח בלבו, כי אמנם מבחינה חיצונית לא צריך לעשות כך, אבל צריך שזה יהיה בלבו, וצריך שהוא הולך שילך בקומה זקופה ובלבו יהיה מציית לשמוע דברי חבריו, ולהבין דברי חבריו. ואם הוא נותן לחבריו איזה הסבר, צריך שיהיה מתוך ענווה. ורק כך התורה יכולה למצוא לה קן, ודוקא בתוך אלו שלומדים תורה מתוך אמונה על מנת להיות שפלי רוח. אם לא, אז התורה מסתלקת מהם. כמו שאמרו בתענית, נמשלה התורה למים, מה המים הזה שכשופכים אותם, הם מחפשים את המקום הנמוך ביותר, ושם הם נחים ולעולם לא יעלו למקום הגבוה למעלה, כך התורה לא עולה לאלו שהם גבוהי רוח.

לכן רבותי, אני מברך את הבחורים הללו, את הצעירים הללו, שיזכו ללמוד תורה לשמה, שיזכו ללמוד תורה על בוריה לאמיתותה, ויזכו שלא לקנטר אחד את השני כמו שתלמידי רבי עקיבא, שלא היו נוחים זה עם זה ומקנטרים זה את זה. לכן התורה שלנו צריכה להיות עם ענוות חן ושפלות הרוח. ושפלות הרוח צריכה להיות, שאדם אוהב את ה' באמת ואוהב את התורה באמת, וכשהוא ירא את ה' באמת אז הוא מגיע לדברים האלה.

לכן רבותי בחורי חמד וצעירים ונערים, יהי רצון שתשכון בקרבכם ותגלם במחשבותכם המחשבה הזאת, ללמוד תורה לשם שמים, לשמה, על מנת לקיימה, ועל מנת לאהוב אחד את השני ולהיות רע עם כל חבר וחבר, וללמוד כשאתם לומדים תורה מתוך "ואהבת לרעך כמוך". כך אנו זוכים לקיים את התורה.

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שכשם שזכיתי לשבת במחיצתכם, כאשר אני רואה ברוכי ה' מצייתים ומאמינים, זה סימן לעם ישראל שאנו קרובים לגאולה השלימה, בזכותכם, בזכות שאתם כובשים רצונותיכם ועושים רצון שמים, אנו נזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן.

עיוני הלכה ומנהג

בעניני אמירת ויכולו ביחד

בגמ' בשבת (ק"י"ט, ב') מובא, אמר רבא ואיתימא רבי יהושע בן לוי, אפילו יחיד המתפלל בערב שבת צריך לומר ויכולו, דאמר רב המנונא כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, שנאמר ויכולו אל תקרי ויכולו אלא ויכול. אמר רב חסדא אמר מר עוקבא, כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו, שני מלאכי השרת המלווין לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לו וסר עוונך וחטאתך תכפר.

כתב הטור (סימן רס"ח), ויש אומרים שנהגו לומר ויכולו בקול רם ומעומד, משום שהוא עדות להקב"ה על מעשה בראשית, וכתב ועמדו ב' האנשים, ודרשנין אלו העדים שצריכים להעיד ביחד ומעומד, ולכן צריך שיעמדו ויאמרו אותו ביחד, עד כאן.

וביאר הטי"ז (שם ס"ק ה'), שהואיל ובאמירת ויכולו אנו מעידים להקב"ה במעשה בראשית ודין העדים בעמידה, וכפי שסיים הטור שאומרים אותו ביחד, על כן נראה שיחיד המתפלל אין חוזר לומר ויכולו, לפי שאין עדות ליחיד ועדה שלימה בעינין להעיד להקב"ה, דהיינו עשרה, ואם ירצה יחיד לאומרה לא יתכוון לשם עדות אלא כקורא בתורה, עד כאן דבריו. ומבואר בשיטת הטי"ז שיש לומר ויכולו בציבור אחר העמידה בעדה שלמה שהיא לפחות בעשרה, וזולת זה אין לומר ויכולו אלא כקורא בתורה בעלמא. ובשתילי זיתים (סימן רס"ח ס"ק ט"ז) הביא להלכה את דברי הטי"ז הנז"ל.

ובמשנה ברורה (ס"ק י"ט) כתב, לפי שבאמירת ויכולו אנו מעידים להקב"ה במעשה בראשית, ודין עדים בעמידה כדכתיב ועמדו שני האנשים. וטוב לומר אותה ביחד בציבור, דעדה שלמה בעינין להעיד להקב"ה, ועל כל פנים יהיה בשנים. ויחיד המתפלל, יש אומרים דאינו חוזר לומר ויכולו, שאין עדות ליחיד, ויש אומרים דיחיד יכול לומר אבל אין צריך עמידה. וטוב שגם היחיד יאמר אבל לא יתכוון לשם עדות אלא כקורא בתורה. ובביאור הלכה (שם ד"ה ומעומד) הביא מה שכתב במשנה ברורה בשם מג"א הנ"ל, דלכתחילה יחד לומר ויכולו ביחד, משום שלכתחילה טוב להדר לצאת גם דעת התנא קמא דסבירא ליה דצריכין להעיד כאחד דוקא, ובאמת קיימא לן בשו"ע חו"מ סימן כ"ח, דאין צריכין להעיד ביחד, כיעו"ש.

ובזית רענן על השתילי זיתים (שם) הביא להוכיח מדברי הגאון מהרי"ץ בעץ חיים דף ק"ז ע"ב שכתב הטעם למנהג שאין אומרים ויכולו בתפילה, שאם מפני העדות הרי כ"ש שאין עדות אלא בתוך קהל עם ועדה, לא בינו לבין עצמו, ע"ש. משמעות דבריו היא, שאין לאומרו יחיד, וכדעת הטי"ז הנ"ל. וכפי שכבר הובא מהמשנה ברורה, שכתב להקל לאומרו גם בשניים.

ברם יש שדחו זאת, מאחר והרי דעת מהרי"ץ דיש לומר שלש פעמים ויכולו, והם בצירוף אמירתו בשחרית של שבת קודם ברוך שאמר. וממילא, לפי זה שוב שייך הטעם לאמירת ויכולו, ושפיר מצי לאומרו אפילו יחיד, שהרי אם התבאר שצריך לומר שלוש פעמים, הרי שכבר יש טעם לאומרו שוב, גם אם זה לא עדות לגמרי - סו"ס שייך טעם אחר לאומרו. וכל זמן שלא כתב מהרי"ץ בפירוש שאינו נאמר בשנים, אין ראייה דסבירא ליה הכי.

וידועה דעת החזו"א (אורח חיים סימן ל"ח ס"ק י') שדעתו שאין להדר אף אחר שניים, דלא מצינו בפוסקים הידור בשניים, ואדרבה יש לחוש דמיחזי כמעמיד עדות על מעשה בראשית, אלא יאמר ויכולו ביחד.

ובשבוע הבא נעסוק אי"ה בעניני מנהג תימן בדין זה.

(לתגובות והערות, ניתן לשלוח למייל המערכת. המעוניינים לפרסם במדור זה - עיוני ובירורי הלכה ומנהג, יש לפנות אל מערכת הגיליון).

יחידי סגולה

ציצים ופרחים במשנת רבותינו

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַיָּא לְאִמֵּר (ג', כ"ג).

הגאון רבינו **סעדיה צפירה זצ"ל** בחיבורו 'כסף צרוף', ביאר ולימד מפסוק זה את התנאים הנצרכים כדי שתהא תפילת האדם בכוונה וכהלכה, ונתן סימנים לדבר. **"ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר"** - יש לרמוז "ואתחנן", קרי ביה "ואתן - חן". "בעת ההיא" - גימטריא "בעיני אלוהים ואדם". אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, גימטריא ג' מאות בדקדוק, שכל המתפלל ומתחנן להשם יתברך וכל שכן אם הוא מכוון בתפילתו, אז ימצא חן בעיני אלהים ואדם. ובעומדו להתפלל, יחשוב בחמשה דברים הצריכים לתפילה שהיא דוגמת הקרבן, וסימן חמשה דברים אלו ק"ח עמ"ך: קביעות מקום בבית הכנסת, חציצה - שלא יחוץ דבר בינו ובין הקיר, עמידה, מלבושים נאים, כוונה - שלא יערב בה מחשבה זרה.

והראיה לסימן זה, ממה שנאמר: "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", רצונו לומר, שתקחו עמכם חמשה דברים אלו בשעת התפילה, שאם לא תקחו עמכם דברים אלו, אז התפילה ח"ו אינה רצויה לפניו יתברך, כמו הקרבן, שאם לא עשה אלו הדברים אז הקרבן אינו מרוצה. **"לאמר"** - שצריכה התפילה שמיעת אוזן, וצריכה כוונה בלב, וחיתוך האותיות בפה, סימן שלשה דברים אלו אל"ף, יחידו יהיו תמים בשעת התפילה, מכל שכן חמשה דברים שזכרנו שצריכים יותר ומוכרחים הם.

וְאִתְּם הַדְּבָקִים בְּה' אֶלְהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם (ד', ד').

הגאון רבי **דוד נגאר זצ"ל** בספרו מעט צרי, רימז בפסוק זה את ענין המילה, ולא לחינם נרמזה בפסוק זה, כיון שעל ידה מגיע האדם לדבקות בה', וכה הם דבריו: **"ואתם הדבקים בה"**, סופי תיבות גימטריא 'מילה', שתחילת דבקות הישראלי בקונו, היא על ידי מצות המילה. ובה זוכה לתורה, הרמוזה בתיבות: "ואתם הדבקים" כנזכר לעיל. גם - **"חיים כולכם היום"**, ראשי תיבות גימטריא ל"ב עם הכולל, לרמז ל"ב נתיבות חכמה, שהדבק בה' יזכה להיות חכם בתורה, שניתנה למשה בארבעים יום שעמד בהר, והרמז בסופי תיבות "חיים כולכם היום", שכולם סופי תיבות מ"ם, ועוד, שהתורה נקראת חיים, וזהו גם כן רמז בפסוק, שנאמר בה **חיים כולכם**, דכתיב: "עץ חיים היא למחזיקים בה".

דבר אחר, ואתם הדבקים עם האותיות והכולל של תיבת ואתם, גימטריא "דבק בתפלה", רוצה לומר, שלא תזוז דעתו בשעת התפלה מדביקות השם יתברך, אלא יהא כמדבר לפני המלך, ואז יתקיים בו: "חיים כולכם היום" כנזכר לעיל, ואם שגיתי ה' הטוב יכפר בעדי".

(שולחן מלכים, מאת הגאון רבי יוסף צברי שליט"א)

רשת בתי ההוראה
המאורות
 להדלות קודש תינו
 מוסדות חינוך ולימודים

מוקד ההלכה הארצי

שעל ידי רשת בתי ההוראה
חייגו בכל עת: *8416
 ישראל - 03-30-88-88-5
 ארה"ב - 151-8613-0185

ניתן לשלוח שאלות במייל, ולקבלת העלון מדי שבוע
 בדוא"ל - שלחו ל:
 sm08830222@gmail.com | או באמצעות
 אתר המאורות: kav.meorot.net

לתרומות והקדשות לזיכוי הרבים
 בארץ ובעולם - חייגו: 08-9302-302